

XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐOÀN TRONG QUÂN ĐỘI VỮNG MẠNH THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN ĐÌNH LAM (*)

Tóm tắt: *Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành sự quan tâm rất lớn đến việc xây dựng lực lượng đoàn viên, thanh niên nói chung, trong Quân đội nói riêng vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức, xứng đáng là đội hậu bị trung thành, tin cậy của Đảng. Trong giai đoạn hiện nay, cần tiếp tục vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng tổ chức Đoàn trong Quân đội luôn vững mạnh về chính trị, giỏi chuyên môn, nghiệp vụ, có hoài bão, khát khao cống hiến xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.*

Từ khóa: *Quân đội; tư tưởng Hồ Chí Minh; xây dựng tổ chức Đoàn.*

Abstract: *During his lifetime, President Ho Chi Minh always paid great attention to building a force of union members and youth in general, and of Army in particular, with strong background in politics, ideology and organization, worthy of being the loyal and trustworthy reserve force of the Party. In the current period, it is necessary to continue to creatively applying Ho Chi Minh Thought to build the organization of Youth Union in the Army that has strong background in politics, skills and profession, with ambitions and aspirations to contribute to building and defending the socialist Fatherland of Vietnam.*

Keywords: *Army; Ho Chi Minh Thought; building the organization of Youth Union.*

Ngày nhận bài: 15/9/2024 Ngày biên tập: 14/11/2024 Ngày duyệt đăng: 23/12/2024

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh

Thứ nhất, thanh niên và tổ chức thanh niên là một trong những yếu tố giữ vai trò, vị trí quyết định đối với thắng lợi của cách mạng Việt Nam.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn xác định thanh niên và tổ chức thanh niên là một trong những yếu tố giữ vai trò, vị trí quyết định đối với thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Người khẳng định, muốn giải phóng dân tộc khỏi ách nô lệ, xây dựng thành công xã hội mới thì cần dựa vào thanh niên; phải tập hợp, đoàn kết, giáo dục, bồi dưỡng và tổ chức họ lại thành lực lượng vững chắc và đưa họ ra tranh đấu trong thực tiễn cách mạng: “Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”⁽¹⁾. Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, mục đích cuối cùng của việc nhìn nhận, đánh giá đúng vai trò và khả năng cách mạng của thanh niên là để tổ chức thanh niên thành lực lượng chính trị hùng hậu, đội dự bị tin cậy và vững chắc của Đảng.

Thứ hai, cần đặc biệt coi trọng nhiệm vụ tuyên truyền, giáo dục và tổ chức để tập hợp và phát huy sức mạnh của thanh niên.

Chủ tịch Hồ Chí Minh nhận định: “Ở Đông Dương, chúng ta có đủ tất cả những cái mà một dân tộc có thể mong muốn... Nhưng chúng ta thiếu tổ chức và thiếu người tổ chức”⁽²⁾. Vì vậy, để chuẩn bị một trong những điều kiện, tiền đề cho sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam, Người đã chủ trương thành lập một tổ chức tiền thân gồm những thanh niên yêu nước lấy tên là “Hội Việt Nam cách mạng thanh niên” (năm 1925). Đây chính là sự thể hiện trong thực tiễn luận điểm quan trọng của Người về sự hồi sinh và thức tỉnh thanh niên không chỉ bằng báo chí, tuyên truyền, mà quan trọng hơn là phải tổ chức, đoàn kết, giáo dục và dẫn dắt lực lượng thanh niên vào đấu tranh cách mạng.

Thứ ba, xây dựng một tổ chức thanh niên cộng sản làm cánh tay và đội hậu bị cho Đảng.

Tư tưởng này được Người nhiều lần nhấn mạnh, nhắc đến trong các bài nói, bài viết của mình về lực lượng thanh niên: “Là cánh

(*) ThS; Học viện Chính trị

tay đắc lực của Đảng để thực hiện những chủ trương và chính sách cách mạng”⁽³⁾, Đoàn đóng vai trò nòng cốt quan trọng trong tổ chức và giáo dục thế hệ thanh niên thành những chiến sĩ tuyệt đối trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội - khẳng định Đoàn là một trong những tổ chức chính trị - xã hội gần Đảng nhất, là lớp người đi sau trong mối quan hệ với những chiến sĩ cách mạng đi trước. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ Đoàn là: “Người phụ trách dìu dắt các cháu nhi đồng”; vì thế, chức năng của Đoàn Thanh niên được thể hiện hoàn chỉnh thông qua các mối quan hệ cơ bản nhất, phản ánh tính chất của Đoàn là “đội xung kích cách mạng”.

Thứ tư, về mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng đoàn viên trong tổ chức Đoàn.

Đoàn Thanh niên muốn vững mạnh thì mỗi thành viên trong tổ chức đều phải mạnh. Chất lượng của tổ chức Đoàn được cấu thành trước hết ở chất lượng của từng đoàn viên thanh niên (ĐVTN). Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Tổ chức của Đoàn phải rộng hơn Đảng. Nhưng hiện nay số đoàn viên còn ít hơn đảng viên, như thế là không đúng. Cố nhiên, khi kết nạp đoàn viên cần phải lựa chọn cẩn thận những thanh niên tốt”⁽⁴⁾. Vì vậy, Người chỉ rõ “Cần phát triển Đoàn hơn nữa, nhưng phải chọn lọc cẩn thận, trọng chất lượng hơn số lượng”⁽⁵⁾.

Thứ năm, Đảng phải trực tiếp lãnh đạo việc xây dựng, củng cố tổ chức Đoàn.

Đây là vấn đề có tính nguyên tắc, bảo đảm cho tổ chức Đoàn trở thành lực lượng tiên phong chiến đấu của thanh niên, đội hậu bị của Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Đoàn viên và các đội thanh niên xung phong phải là cánh tay của chi bộ, xung phong đi đầu trong sản xuất, chiến đấu”⁽⁶⁾. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, hai chủ thể “đảng viên” và “đoàn viên” luôn gắn liền với nhau: “... toàn thể đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, bất kỳ ở cương vị nào, làm công việc gì đều phải trau dồi đạo đức cách mạng, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân, cố gắng học tập chính trị, văn hóa và khoa học, kỹ thuật, làm tốt công tác kinh tế tài chính, gương mẫu trong mọi việc làm. Phải đoàn kết và học hỏi những anh em ngoài Đảng và ngoài Đoàn, để cùng nhau tiến bộ”⁽⁷⁾.

Thứ sáu, để tổ chức Đoàn phát triển mạnh mẽ, vững chắc, cần phát động phong trào thi đua yêu nước sâu rộng trong lực lượng thanh niên.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Phong trào thi đua yêu nước làm nảy nở ra nhiều thanh niên tích cực và tiên tiến ở các ngành, các nghề. Đó là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc”⁽⁸⁾. Vì vậy, xây dựng, củng cố tổ chức Đoàn điều quan trọng nhất là phải thông qua hoạt động thực tiễn, qua phong trào hành động từ đó phát hiện những nhân tố tích cực để bồi dưỡng, tuyển chọn đưa vào tổ chức Đoàn nhằm bổ sung lực lượng và tăng cường sức chiến đấu. Tổ chức Đoàn chỉ có thể phát triển và ngày thêm vững mạnh khi thực hiện tốt vai trò xung kích cách mạng, quy tụ được những ĐVTN tham gia phấn đấu vì mục tiêu lý tưởng cộng sản.

2. Thực tiễn công tác xây dựng tổ chức Đoàn trong Quân đội thời gian qua

Trong những năm qua, hoạt động giáo dục, bồi dưỡng đạo đức cách mạng, ý thức chấp hành kỷ luật, xây dựng động cơ trách nhiệm cho cán bộ đoàn, ĐVTN được chú trọng. Công tác quản lý đoàn viên được tiến hành phù hợp với từng đối tượng, nhiệm vụ đơn vị, nhất là trong giờ nghỉ, ngày nghỉ, khi thực hiện nhiệm vụ khó khăn, phức tạp. Chương trình “Rèn luyện đoàn viên” được triển khai hiệu quả, làm tốt việc phân công đoàn viên ưu tú giúp đỡ thanh niên. Tính riêng giai đoạn 2017-2022, đã kết nạp 100% thanh niên sau khi huấn luyện chiến sĩ mới vào Đoàn, bồi dưỡng, tạo nguồn để nghị kết nạp 7% đoàn viên vào Đảng⁽⁹⁾. Công tác cán bộ đoàn đạt nhiều kết quả tích cực; việc đổi mới phương pháp, tác phong công tác, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ đoàn, cán bộ đảm nhiệm công tác thanh niên được cấp ủy, chính ủy (chính trị viên), người chỉ huy, cơ quan chính trị các cấp quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo nghiêm túc. Hàng năm, tổ chức các lớp bồi dưỡng về kỹ năng, nghiệp vụ công tác đoàn theo phân cấp bảo đảm chặt chẽ, hiệu quả. Việc kiện toàn, quy hoạch, luân chuyển, bổ nhiệm cán bộ đoàn, cán bộ đảm nhiệm công tác thanh niên được các cơ quan, đơn vị tiến hành chặt chẽ, đúng quy định.

Công tác xây dựng tổ chức Đoàn được quan tâm, có nhiều chuyển biến tích cực; chế độ sinh hoạt được duy trì nền nếp, nghiêm túc; nội dung, hình thức sinh hoạt, hoạt động có nhiều đổi mới, bám sát nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị và nhu cầu, nguyện vọng của ĐVTN. Mô hình “Chi đoàn mạnh” và Đoàn cơ sở “3 chủ động” được quan tâm xây dựng và nhân rộng. Công tác thi đua, khen thưởng, kỷ luật được thực hiện nền nếp; tổ chức Đoàn ở các loại hình đơn vị đặc thù được các cấp quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn với nội dung, hình thức sinh hoạt, hoạt động phù hợp. Công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá, phân loại tổ chức Đoàn, cán bộ đoàn, ĐVTN thực hiện chặt chẽ, ngày càng đi vào thực chất. Kết quả, 100% tổ chức đoàn hoàn thành nhiệm vụ, vượt chỉ tiêu 2,5%; 100% đơn vị bố trí đủ cán bộ đoàn, 95% cán bộ đoàn, đoàn viên hoàn thành tốt và xuất sắc nhiệm vụ, vượt chỉ tiêu 15%⁽¹⁰⁾.

Vai trò xung kích của ĐVTN trong thực hiện các phong trào thi đua được phát huy tốt, cụ thể các phong trào “Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc”, “Thanh niên tình nguyện”, “Tuổi trẻ sáng tạo” và Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới được triển khai hiệu quả. Phong trào “Thanh niên Quân đội rèn đức, luyện tài, xung kích, sáng tạo, quyết thắng” và các khâu đột phá: “Nâng cao chất lượng huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, đào tạo, nghiên cứu khoa học và cải tiến kỹ thuật”, “Nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật, xây dựng nền nếp chính quy, thực hiện nếp sống văn hóa” được thực hiện sâu rộng, đạt nhiều kết quả tích cực. Kết quả, 100% tổ chức đoàn quán triệt, thực hiện phong trào thi đua; 100% cán bộ, ĐVTN đăng ký giao ước thi đua⁽¹¹⁾.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xây dựng tổ chức Đoàn trong Quân đội thời gian qua vẫn còn những hạn chế như: ở một số cơ quan, đơn vị, việc quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ đoàn còn chưa đúng mức; việc củng cố, kiện toàn ban chấp hành đoàn có lúc chưa kịp thời; việc đổi mới nội dung, hình thức sinh hoạt nhằm thích ứng với điều kiện thực tế... Việc đánh giá chất

lượng tổ chức Đoàn, cán bộ đoàn, ĐVTN; rà soát, phân loại đoàn viên ưu tú, đối tượng kết nạp Đảng và tham gia góp ý cho cấp ủy đảng, cán bộ, đảng viên có lúc, có nơi còn biểu hiện hình thức; việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh chưa có nhiều đổi mới, sáng tạo. Công tác xây dựng, củng cố tổ chức, nâng cao chất lượng hoạt động của tổ chức Đoàn ở một số đơn vị kinh tế chưa hiệu quả.

3. Tiếp tục vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng tổ chức Đoàn trong Quân đội vững mạnh

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng và cán bộ chủ trì các cấp đối với xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh.

Các cấp ủy đảng cần tập trung lãnh đạo quán triệt, cụ thể hóa các quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về thanh niên, công tác thanh niên và xây dựng tổ chức Đoàn vào thực tiễn ở từng cơ quan, đơn vị. Gắn xây dựng cấp ủy, chỉ bộ trong sạch, vững mạnh tiêu biểu với xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh, xây dựng đội ngũ đảng viên với xây dựng đội ngũ đoàn viên. Cán bộ chủ trì các cấp cần nắm vững quan điểm cơ bản của Đảng về xây dựng tổ chức Đoàn, cơ chế tiến hành công tác thanh niên và hoạt động chỉ đạo công tác thanh niên trong Quân đội; phát huy tốt vai trò, chức trách, nhiệm vụ trong chỉ đạo hoạt động; lồng ghép chương trình, kế hoạch hoạt động của tổ chức Đoàn vào kế hoạch công tác của cơ quan, đơn vị. Quan tâm, tạo điều kiện tối đa về cơ sở vật chất; tăng cường kiểm tra, giám sát đối với hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn.

Hai là, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp trong xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh.

Mỗi cơ quan, đơn vị và từng tổ chức Đoàn trong những thời điểm khác nhau, có đặc điểm và yêu cầu, nhiệm vụ khác nhau. Vì vậy, cần vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp cụ thể phù hợp với từng cơ quan, đơn vị trong xây dựng tổ chức Đoàn. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Đoàn phải nghiên cứu tìm ra nhiều hình thức và phương pháp thích hợp để đoàn kết và tổ chức thanh niên một cách rộng rãi và vững chắc, để làm tròn

những nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao phó cho thanh niên, cho Đoàn⁽¹²⁾. Vì vậy, cấp ủy đảng và cán bộ chủ trì các cấp cần bám sát thực tiễn công tác đoàn và phong trào thanh niên, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo khắc phục các khâu yếu, mặt yếu; đa dạng hóa hoạt động tuyên truyền, giáo dục, thi đua, nêu gương, nhân rộng các gương điển hình tiên tiến, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái trong tổ chức Đoàn. Kịp thời củng cố, kiện toàn ban chấp hành đoàn các cấp; duy trì nghiêm chế độ sinh hoạt và hoạt động; tăng cường bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ, tổ chức hội thi, hội thao cho thanh niên. Tận dụng triệt để những thành tựu của khoa học và công nghệ, nhất là công nghệ số trong tổ chức các hoạt động của tổ chức Đoàn. Linh hoạt, sáng tạo trong hoạt động kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật; tổ chức sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm; tăng cường các hoạt động giao lưu, phối hợp với địa phương, đơn vị, qua đó xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh về mọi mặt.

Ba là, giữ vững kỷ luật và tăng cường sự đoàn kết, thống nhất trong tổ chức Đoàn.

Ban Chấp hành đoàn các cấp cần có biện pháp củng cố, tăng cường sự đoàn kết thống nhất, đồng thuận cao trong tập thể tổ chức trên cơ sở giữ vững nguyên tắc, kỷ luật của mỗi tổ chức Đoàn. Nghiên cứu xây dựng, ban hành các chương trình, kế hoạch hoạt động phù hợp, gắn với nâng cao chất lượng sinh hoạt đoàn. Phát huy tốt vai trò đầu tàu, thủ lĩnh và tinh thần “dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn thử thách, dám hành động vì lợi ích chung” của đội ngũ cán bộ đoàn, đặc biệt là bí thư đoàn các cấp. Thực hiện tốt tự phê bình và phê bình, phát huy tinh thần nêu gương, tự giác của mỗi cán bộ đoàn, ĐVTN trong thực hành “tự soi, tự sửa” để cùng nhau tiến bộ. Tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với xây dựng “giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới”. Qua đó, tạo sự chuyển biến về nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng, trực tiếp là cán bộ đoàn và ĐVTN đối với nhiệm vụ xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh ở cơ sở hiện nay.

Bốn là, phát huy vai trò xung kích của tổ chức Đoàn trong thực hiện các phong trào thi đua ở cơ quan, đơn vị.

Hiện nay, tuổi trẻ toàn quân đang đẩy mạnh thực hiện phong trào thi đua “Thanh niên Quân đội rèn đức, luyện tài, xung kích, sáng tạo, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ thời kỳ mới”. Vì vậy, ban chấp hành đoàn các cấp phải tích cực nghiên cứu, nắm chắc đặc điểm, tình hình ở mỗi cơ quan, đơn vị và nhiệm vụ của tổ chức Đoàn để phát động, triển khai các phong trào thi đua bảo đảm kịp thời, phù hợp, hướng vào thực hiện các nhiệm vụ quan trọng, khó khăn, phức tạp, khắc phục khâu yếu, mặt yếu của cơ quan, đơn vị. Đồng thời, xây dựng chương trình, kế hoạch hoạt động phù hợp, được cụ thể hóa theo từng nội dung, chỉ tiêu thi đua gắn với thực hiện hiệu quả các phong trào, cuộc vận động do Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và Ban Thanh niên Quân đội tổ chức. Mỗi cán bộ đoàn, ĐVTN phải thường xuyên nỗ lực phấn đấu không ngừng, hăng say học tập, rèn luyện bền bỉ; quán triệt, thực hiện có hiệu quả nội dung, chỉ tiêu các phong trào thi đua, các cuộc vận động do Đoàn các cấp và cơ quan, đơn vị phát động; sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ với tinh thần, trách nhiệm cao nhất, góp phần xây dựng cấp ủy, tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh tiêu biểu, cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.216.

(2) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 2, sdd, tr.143.

(3), (12) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 10, sdd, tr.439, tr.439.

(4), (8) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 13, sdd, tr.47, tr.91.

(5), (6) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 15, sdd, tr.78, tr.278.

(7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 12, sdd, tr.403.

(9), (10), (11) Tổng cục Chính trị, *Văn kiện Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Quân đội lần thứ X, nhiệm kỳ 2022-2027* (Lưu hành nội bộ), H.2023, tr.24, tr.25, tr.18.